

ΘΕΜΑΤΑ 1ου ΚΕΙΜΕΝΟΥ

A1. Σύμφωνα με το κείμενο, η ευθύνη φορτίζει ψυχολογικά τον άνθρωπο που συχνά σφάλει αδυνατώντας να ανταποκριθεί σε αυτήν. Έτσι παραδόξως τιμωρείται όποιος δεν είναι συνεπής με τις ευθύνες του, αφού η συμπεριφορά του ανθρώπου προσδιορίζεται ερήμην του από νευροφυσιολογικούς παράγοντες ακυρώνοντας την ελευθερία της βούλησης και καθιστώντας θεωρητική επινόηση την ατομική ευθύνη. Γι' αυτό θεωρείται αναχρονιστική και προβληματική η εξάρτηση της κοινωνικής ευρυθμίας από την ανταπόκριση του ατελούς και επιρρεπούς στα σφάλματα ανθρώπου σε ό,τι συνεπάγεται η ατομική ευθύνη. (79 λέξεις)

B1.

1. Λ, 2 Σ, 3 Σ, 4 Λ, 5 Σ, 6 Λ, 7 Σ, 8 Σ

B2.α Λαμβάνεται ως δεδομένο/πραγματικό γεγονός η κυριαρχία της υψηλής τεχνολογίας σε πολλούς τομείς της καθημερινότητας (με παραδείγματα πολλά/ λειτουργούν ως τεκμηριο) του ανθρώπου = οι εξελιγμένες μηχανές ήδη αν δεν έχουν ακυρώσει, πάντως έχουν βάλει σε δεύτερη μοίρα την ανθρώπινη ευθύνη. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα με τις αριθμομηχανές που εκμηδένισαν τον παράγοντα του ανθρώπινου λάθους στους υπολογισμούς. Αισιόδοξα και αναλογικά αυτή η εξέλιξη επεκτείνεται ολοένα και περισσότερο σε πιο προηγμένες τεχνολογικές καινοτομίες, όπως τα έξυπνα αυτοκίνητα που προστατεύουν από τις στραβοτιμονιές "ανεύθυνων" οδηγών.

B2.β. Η άποψη υποστηρίζεται:

I. ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Η τεχνητή νοημοσύνη θεωρείται εξ ορισμού αλάνθαστη και ευεργετική

-Υπερέχει έναντι του ανθρώπου, καθώς αυτός είναι ικανός για το καλύτερο και το χειρότερο

→ οπότε γιατί να μην αξιοποιηθεί η δύναμη των έξυπνων μηχανών στη λήψη αποφάσεων, καταργώντας αναχρονιστικούς -κατ'αυτήν την άποψη -θεσμούς (πχ. πολιτική, δικαιοσύνη)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ:

Ο συλλογισμός είναι έγκυρος όχι όμως αληθής, γιατί:

α) οι προκείμενες είναι προσωπική γνώμη και όχι αυταπόδεικτη αλήθεια (άλλωστε και οι μηχανές χαλάνε αφού και αυτές είναι δημιούργημα του ατελούς ανθρώπου), δεν βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία/δεδομένα όσον αφορά την δυνατότητα των μηχανών να λαμβάνουν τις άριστες αποφάσεις

β) η πολιτική και η δικαιοσύνη είναι δύο θεμελιώδεις θεσμοί της κοινωνίας που βασίζονται σε ηθικές και ανθρωπιστικές αξίες και αρχές: από ανθρώπους για ανθρώπους

γ) η λήψη αποφάσεων που αφορά την ζωή των ανθρώπων δεν μπορεί να είναι προϊόν ψυχρού -έστω και "αλάνθαστου"- υπολογισμού από τις μηχανές.

II. Η αναλογία του παραδείγματος του κινητού τηλεφώνου και της άμεσης επικοινωνίας που ασκόπως θα επέλεγε κάποιος με την επιλογή να παραμείνει η λήψη αποφάσεων καθαρά ανθρώπινη υπόθεση = είναι μεταφορική αναλογία και δεν μπορεί να έχει την αποδεικτική αξία ενός λογικού επιχειρήματος.

ΘΕΜΑΤΑ 2ου ΚΕΙΜΕΝΟΥ

A. Στην αντιμετώπιση της πανδημίας που ενέσκηψε, εκτός από τους ειδικούς, μερίδιο ευθύνης με τη στάση και τις πράξεις τους έχουν όλοι οι άνθρωποι. Οι πράξεις επισύρουν ευθύνες και στη δεδομένη

περίσταση αυτές επηρεάζουν συνολικά την κοινωνία, γι' αυτό και καθένας υποχρεούται συμπεριφερόμενος υπεύθυνα να αυτοπεριοριστεί και να παραμείνει υγιής. Διαφορετικά, η αλόγιστη και ανεύθυνη συμπεριφορά θα επιφέρει εξωτερικούς περιορισμούς της ελευθερίας και κινδύνους για όλους ανεξαιρέτως. Αντίδοτο στην πανδημία, λοιπόν, είναι η σύνεση και η ατομική υπευθυνότητα του ώριμου και ευσυνείδητου ανθρώπου. (80 λέξεις)

B1. Έχουμε τυπικό παράδειγμα λογικής αιτιολόγησης της θέσης: αυτοπεριορισμός και ελευθερία δεν είναι έννοιες αντίθετες αλλά αλληλένδετες

α. **Επιχείρημα:**

-πρέπει να θέσουμε οι ίδιοι περιορισμούς στον εαυτό μας ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες να νοσήσουμε

- αν δεν το πράξουμε και δεν αυτοπεριοριστούμε φερόμενοι ανεύθυνα, τότε άλλος παράγοντας -εν προκειμένω το Κράτος- θα επιβάλει ακόμα και με τη χρήση βίας αυτούς τους περιορισμούς -τη στέρηση της ελευθερίας

= ο αυτόνομος και υπεύθυνος άνθρωπος οφείλει να πράττει με αίσθημα ατομικής ευθύνης και να περιορίζει μόνος του, με δική του απόφαση και λογική κρίση τον εαυτό του

(επαγωγική συλλογιστική πορεία)

β. Το **παράδειγμα** με την ανεύθυνη συμπεριφορά συμπολιτών (καταγεγραμμένα άλλωστε από την επικαιρότητα συμβάντα) λειτουργεί ως τεκμήριο που ενισχύει την πειστικότητα του επιχειρήματος.

B2. α) εκτός από την αμεσότητα, οικειότητα που προσδίδει το άπληθυντικό, ο πομπός στην συγκεκριμένη περίπτωση οφείλει να μιλά και μιλά εκφράζοντας τη συλλογική συνείδηση και το κοινό αίσθημα, εντάσσοντας στο παραινετικό περιεχόμενο και τον εαυτό του που δεν εξαιρείται από την υποχρέωση της ανάληψης της ατομικής ευθύνης στην παρούσα συγκυρία = δεν ζητά από τους άλλους κάτι για το οποίο και ο ίδιος δεν καταβάλλει προσπάθειες. Έτσι, επιτυγχάνεται το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα: η ανάδειξη του επιτακτικού και αναπότρεπτου χαρακτήρα του αιτήματος για ατομική υπευθυνότητα, η ευαισθητοποίηση και αφύπνιση του δέκτη για ένα κρίσιμο -ζωής και θανάτου θα λέγαμε - ζήτημα

β) η τριτοπρόσωπη διατύπωση θα αφαιρούσε όλες τις παραπάνω αρετές και προτερήματα από το κείμενο που θα αποκτούσε έναν απρόσωπο αποστασιοποιημένο αδιάφορο τόνο και ύφος. Κυρίως όμως θα προσέδιδε στις προθέσεις του πομπού κι έναν έντονο διδακτισμό που απωθεί τους αναγνώστες.

B3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον να αναδειχθεί η διαφορετική πρόσληψη της ατομικής ευθύνης σε διαφορετικό χρόνο και συγκυρία. Το πρώτο κείμενο δημοσιεύτηκε κατά τους διαχειριστές της ιστοσελίδας με αφορμή το θέμα πανελλαδικών εξετάσεων 2017 (δεν χρειάζεται ο μαθητής αυτή την πληροφορία) σχετικό με την ευθύνη του επιστήμονα. Σύμφωνα με το κείμενο θεωρείται επισφαλές το μέλλον μιας κοινωνίας που βασίζεται σε αποφάσεις και χειρισμούς των ανθρώπων. Οι άνθρωποι, αυτά τα ατελή όντα, αν και βαυκαλίζονται με την ιδέα ότι είναι η κορωνίδα της δημιουργίας, είναι ικανοί για τα καλύτερα αλλά και τα χειρότερα. Αντίθετα, η τεχνητή νοημοσύνη και οι έξυπνες μηχανές, ευτυχώς σύμφωνα με το κείμενο, ολοένα και περισσότερο υποκαθιστούν τους ανθρώπους σε πολλές αποφάσεις και λειτουργίες. Καλοδεχούμενη είναι λοιπόν η μετακύλιση /μετάθεση της ευθύνης από τους ανθρώπους στις σκεπτόμενες μηχανές.

Τρία μόλις χρόνια μετά και ενώ η πανδημία πλήττει σχεδόν ολόκληρο τον πλανήτη, οι συγγραφείς του δεύτερου κειμένου γράφουν όχι μόνο απηχώντας την ανθρωπιστική κουλτούρα της επιστήμης τους αλλά και τις θέσεις ολόκληρης της ανθρωπότητας και της κοινής λογικής.

Πλέον οι έξυπνες μηχανές δεν μπορούν να τιθασεύσουν τον φονικό ιό. Αντίδοτο δεν είναι σε αυτή την περίπτωση κάποιο έξυπνο φάρμακο της εξελιγμένης επιστήμης, αλλά κατά τους συγγραφείς, η θεραπεία συνίσταται στην ατομική ευθύνη του ανθρώπου, που αυτοβούλως επιλέγει να περιοριστεί προκειμένου να μείνει υγιής, περιστέλλοντας την ελευθερία του προς όφελος δικό του και ολόκληρης της κοινότητας.